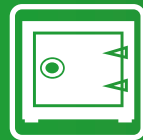

4.2. Poštuj svoje i tuđe osobne podatke

Što se dogodilo Djedu Mrazu? Zašto? Što misliš, koje tvoje podatke Djed zna?

Osobni podatci informacije su koje opisuju neku osobu.

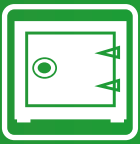
U osobne podatke ubrajamo:

- ime i prezime
- kućnu adresu
- naziv škole i adresu
- broj telefona
- adresu elektroničke pošte
- matični broj / OIB.

Zakonom o zaštiti osobnih podataka štite se osobni podatci, a nadzor nad njihovim prikupljanjem, obradom i korištenjem obavlja Agencija za zaštitu osobnih podataka (AZOP). Svrha zaštite osobnih podataka zaštita je privatnoga života, ljudskih prava i temeljnih sloboda. Uporabom interneta i elektroničkih servisa povećao se rizik od zlouporabe osobnih podataka. Naime, **digitalizirani osobni podatci lakše su dostupni i izloženi zlouporabama.**

Agencija i Zakon štite tvoje osobne podatke, ali se ti sam moraš najviše brinuti o njima. Korisno je znati da dijeljenje nekih vrsta podataka može ugroziti tvoju sigurnost, ali i sigurnost tvoje obitelji. Neke su vrste informacija u pravilu sigurne za dijeljenje na internetu, dok neke to nisu. Na internetu možeš biti u kontaktu s nekim tko ti je prijatelj iz susjedstva, kao i s nekim tko ti je potpuni stranac i živi na drugome kraju svijeta. Teško je znati namjere ljudi koje nikad nisi imao prilike upoznati uživo i zato treba oprezno dijeliti svoje osobne informacije poput imena i prezimena, kućne adrese, naziva škole i adrese, broja telefona, adrese elektroničke pošte, matičnoga broja. **Kao što te informacije nikad ne bi dao strancu u stvarnome životu, tako oprezan valja biti i kad si na internetu.** Isto tako, obvezno trebaš pitati roditelja ili odraslu osobu kojoj vjeruješ za dopuštenje.

Osim o osobnim informacijama, moraš voditi brigu i o osjećajima prijatelja i drugih ljudi kad dijeliš njihove osobne podatke. Međusobno poštovanje bitno je kako bi se očuvali dobri odnosi u stvarnome životu, ali i u virtualnome svijetu, i to stalno treba imati na umu. Zlatno je pravilo: „Postupaj prema drugima onako kako bi volio da drugi postupaju prema tebi!“ Ne zaboravi pitati za odobrenje prije objave tuđih osobnih podataka i fotografija.

4.2. Poštuj svoje i tuđe osobne podatke

Dio informacija koje objavljuješ na internetu, zlonamjernici ili kriminalne skupine mogu zlouporabiti. Neke od mogućih zlouporaba jesu:

- uzrokovanje štete ugledu osobe
- zastrašivanje
- ucjenjivanje
- mijenjanje objavljenih fotografija
- krađa potpomognuta objavljenim informacijama
- krađa identiteta
- lažno predstavljanje
- uhođenje.

Većini zlouporaba cilj je nanošenje financijske štete, a izvodi se prikupljanjem i obradom povjerljivih podataka. Ti podatci mogu poslužiti za krađu identiteta, ali i za druge oblike krađa. Za tu vrstu zlouporabe mogu poslužiti datum i mjesto rođenja preko kojih se može doći do matičnoga broja i OIB-a. Objavljena kućna adresa može kradljivcima omogućiti provalu u kuću, a rizično je objavljivati i trenutačnu lokaciju na kojoj se nalaziš.

Vrlo je rizično objavljivati i kontakt-informacije poput broja telefona ili e-adrese jer ih mogu zlouporabiti zlonamjerni korisnici slanjem virusa, neželjene elektroničke pošte ili slično.

Ponovimo

Što misliš, koje je informacije u redu dijeliti javno na internetu? Navedi nekoliko informacija koje nije sigurno dijeliti na internetu.

Tko treba odlučiti o objavi tvojih osobnih informacija na internetu?

Navedi neke oblike zlouporabe osobnih podataka.

Dodatne aktivnosti

Napiši sastavak *Moja obitelj i ja*, ali tako da vodiš računa o informacijama koje ne bi trebalo objaviti bez dopuštenja roditelja ili odraslih osoba u koje imaš povjerenja.

Odigraj igru *Zaštita osobnih podataka*, petzanet.HR/Modul3/poveznice.

Dana 28. siječnja obilježavamo Europski dan zaštite podataka kojim se ističe važnost zaštite privatnosti i osobnih podataka europskih građana. Kupnja na internetu, putovanja, zdravstvena skrb i kreditne kartice neki su od dijelova svakodnevnoga života u kojima je zaštita osobnih podataka nužna.